

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

ПСИХОЛОГИЈА

DRŽAVNA MATURA
šk. god. 2025./2026.

PSI.68.SR.R.K1.24

67917

A **X** B ☐ C ☐

A B C

C

U2

Параф (скраћени потпис)

(Матура) државна матура

Параф (скраћени потпис)

ОБДЕ ПРИТИСНУТИ И ОТРГНУТИ!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

ПСИХОЛОГИЈА

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Идентификациона налепница
ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ!

P
S
I

Лист за одговоре

D-S068

1.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
2.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
3.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
4.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
5.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
6.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
7.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
8.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
9.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
10.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
11.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
12.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
13.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
14.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

15.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
16.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
17.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
18.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
19.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
20.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
21.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
22.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
23.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
24.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
25.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
26.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
27.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

Шифра оцењивача: _____

PSI.68.SR.R.L1.02

67918

НЕ ФОТОКОПИРАТИ
ОБРАЗАЦ СЕ ЧИТА ОПТИЧКИ

НЕ ПИСАТИ ПРЕКО
ПОЉА ЗА ОДГОВОРЕ

Означавати овако: **X**

P S I

28.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
29.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
30.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
31.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
32.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
33.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
34.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
35.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
36.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
37.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
38.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
39.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐
40.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	2 ☐ 3 ☐ NO ☐
41.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	2 ☐ 3 ☐ NO ☐
42.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	2 ☐ 3 ☐ NO ☐
43.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	2 ☐ 3 ☐ NO ☐
44.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	2 ☐ 3 ☐ NO ☐

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не okreћите страницу и не решавајте задатке док то не одобри водитељ испитне просторије.

Испит траје **90** минута.

Испред сваке групе задатака је упутство за решавање. Пажљиво га прочитајте.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Пишите читко. Нечитки одговори ће се бодовати са нула (0) бодова.

На 2. страници ове испитне књижице приказани су начин означавања одговора и начини исправљања грешака. Приликом исправљања грешака потребно је ставити параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме).

Употребљавајте искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Када решите задатке, проверите одговоре.

Проверите да ли сте налепили идентификационе налепнице на све испитне материјале.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 22 странице, од тога 1 празну.

I Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само је **један** тачан.
Тачне одговоре морате означити знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор доноси један бод.

1. Који се од наведених примера односи на перцепцију?

- A. страх од одласка на матурско путовање авионом
- B. жеља за одласком на матурско путовање у иностранство
- C. препознавање лица на фотографији с матурског путовања
- D. планирање матурског путовања с другим разредним одељењем

(1 бод)

2. З. Фројд развио је своју психоаналитичку теорију детаљно анализирајући сваког пацијента којег је дуго лечио. Којом се истраживачком методом при том користио?

- A. експериментом
- B. студијом случаја
- C. методом анкете
- D. корелационом методом

(1 бод)

3. Која се од наведених реченица односи на хипотезу истраживања?

- A. Да ли захвалност утиче на процену задовољства животом?
- B. Између захвалности и задовољства животом утврђен је коефицијент корелације +0.36.
- C. Очекујемо да постоји позитивна повезаност између захвалности и задовољства животом.
- D. Задовољство животом и ниво захвалности мериће се упитницима на узорку од 1000 учесника.

(1 бод)

4. Која од наведених група најбоље одговара критеријима репрезентативног узорка у анкетном истраживању ставова младих о физичкој активности?

- A. чланови различитих спортских клубова за младе у Хрватској
- B. млади из различитих делова Хрватске изабрани случајним одабиром
- C. учесници новог програма физичке активности за младе у локалној заједници
- D. добровољци који попуњавају анкету на интернет порталу за младе

(1 бод)

5. Пажљиво промотрите фотографију.

Извор: Марасовић, К., *Корак*

На темељу која три принципа перцептивне организације опажамо на фотографији три реда жена?

- A. близине, симетрије и континуитета
- B. сличности, континуитета и затварања
- C. близине, сличности и заједничког кретања
- D. симетрије, затварања и заједничког кретања

(1 бод)

6. Пажљиво прочитајте текст.

„Младима често дајемо етикете на темељу њихових друштвено неприхватљивих и непожељних понашања, а ретко се кад питамо (...) како доживљавају себе и свет око себе и у каквим околностима одрастају.”

Извор: www.zeneimediji.hr

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Који фактор описан у примеру утиче на перцепцију одраслих те доводи до етикетирања младих?

- A. физички
- B. биолошки
- C. психолошки
- D. социокултуролошки

(1 бод)

7. Која се од наведених тврдњи **не односи** на краткорочно памћење?

- A. Осетљиво је на ометање.
- B. Има неограничен капацитет.
- C. У њему се одвија рад с информацијама.
- D. Кодира информације за похрану у дугорочном памћењу.

(1 бод)

8. Марко се недавно преселио у нови градски квартал до којег вози трамвај број 11. Ипак, често се забуни па се укрца на трамвај број 6 који вози у квартал у којем је некада живео. Који је узрок заборављања описан у примеру?

- A. проактивна интерференција
- B. мотивисано заборављање
- C. ретроактивна интерференција
- D. поступни губитак трагова памћења

(1 бод)

9. Која се од наведених тврдњи односи на примену казне у контексту инструменталног условљавања?

- A. Жена плаћа рачуне на време како не би плаћала затезне камате.
- B. Дечак оставља собу у неред и због тога не сме у биоскоп с пријатељима.
- C. Ученик који је активан током наставног часа ослобођен је од усмене провере знања.
- D. Матуранткиња се пријављује на факултет који су њени родитељи одабрали како не би негодовали.

(1 бод)

10. Пажљиво прочитајте текст.

„Почетак приче о интервалним брисачима почиње на свадбеној вечери Кернса 1953. године, кад га је чеп шампањца погодио у лево око, након чега је остао делимично слеп. Годинама касније, 1963., док је возио свој Форд Галакси по лаганој киши, приметио је да му континуирано кретање брисача иритира оштећено око. Упоредио је механизам брисача с људским оком које трепће сваких неколико секунди, уместо континуирано, и развио систем испрекиданог рада брисача.”

Извор: www.index.hr

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Којом је врстом учења изумитељ Кернс открио систем испрекиданог рада брисача?

- A. учењем увидом
- B. скривеним учењем
- C. учењем посматрањем
- D. класичним условљавањем

(1 бод)

11. Који од наведених примера описује утицај емоција на когнитивне процесе?

- A. Сетио се да сутра полаже возачки испит па се узнемирио.
- B. Била је задовољна што је послушала тату и израдила план учења.
- C. Развеселила се кад је срела омиљену професорку па јој се осмехнула.
- D. Од туге се није могао концентрисати па је више пута морао да прочита лекцију.

(1 бод)

Психологија

12. Који од наведених примера омогућава задовољење потребе за аутономијом код телевизијског новинара?

- A. Добија награду за емисију коју уређује.
- B. Остварује задовољавајући хонорар за свој посао.
- C. Добро сарађује с колегама из режије и репортерима.
- D. Самостално одабере госте за информативну емисију.

(1 бод)

13. У биографској драми *Зелена књига* Тони одбија пословну понуду пијаниста афроамеричког порекла којег због расно политичких разлога 60-их година прошлог века не жели возити на турнеју по америчком југу, али због могућности добре зараде ипак прихвати понуђени посао.

Који сукоб мотива доживљава Тони у односу на понуђени посао?

- A. вишеструког одбијања
- B. вишеструког привлачења
- C. истовременог привлачења и одбијања
- D. вишеструког истовременог привлачења и одбијања

(1 бод)

14. Који се од наведених примера односи на когнитивни знак стреса?

- A. Весна је јако раздражљива због болести свог супруга.
- B. Маро због болова у леђима има проблема с несаницом.
- C. Бранка претерано једе слаткише док ишчекује налазе прегледа.
- D. Ренато непрестано размишља о резултатима специјалистичке претраге.

(1 бод)

15. Која је основна претпоставка модела интелигенције Х. Гарднера?

- A. Постоји један општи фактор интелигенције (г-фактор).
- B. Постоји аналитички, креативни и практични тип интелигенције.
- C. Постоје специфични фактори интелигенције који су међусобно повезани.
- D. Постоје различите врсте интелигенција које су међусобно релативно неповезане.

(1 бод)

16. Која се од наведених тврдњи односи на хуманистички приступ личности?

- A. Људи су вођени својим несвесним жељама.
- B. Људи су одређени својим биолошким нагонима.
- C. Људи теже реализацији својих аутентичних потреба.
- D. Људи обликују своју личност учењем условљавањем.

(1 бод)

17. Који од наведених примера најбоље описује утицај суперега на понашање особе?

- A. Одгађа жељени годишњи одмор како би довршила важан пословни пројект.
- B. Не труди се у тиму добро направити посао јер зна да њен ефекат није мерљив.
- C. Узима новчани бонус на који има право по уговору иако лоше управља фирмом.
- D. Не жели да дуже остане на послу иако тај дан истиче рок за предају пројекта који није довршен.

(1 бод)

18. Која је два теоријска приступа личности најтеже научно проверити?

- A. хуманистички и особински приступ
- B. психоаналитички и хуманистички приступ
- C. особински и социјално-когнитивни приступ
- D. социјално-когнитивни и психоаналитички приступ

(1 бод)

19. Истраживања су показала да дете у раној доби интеракцијама с родитељима или скрбницима ствара основну слику о томе колико су људи поуздани и колико се може ослонити на њих. Ова се уверења касније преносе у све животне односе. На које се важно обележје социо-емоционалног развоја односе наведени резултати истраживања?

- A. на приврженост
- B. на темперамент
- C. на екстравертираност
- D. на самоефикасност

(1 бод)

Психологија

20. Која је врста игре, према теорији Ж. Пијажеа, карактеристична за децу старију од седам година?

- A. паралелна игра
- B. симболичка игра
- C. игра овладавања
- D. игра према правилима

(1 бод)

21. Који од наведених примера описује анимизам у дечјем мишљењу?

- A. Дете мисли да је Месец жив и да га прати док хода.
- B. Дете закључује да има већу количину кекса кад их преполови.
- C. Дете верује да су људи створили облаке како би нам дали кишу.
- D. Дете разврстава збирку каменчића истовремено према боји и величини.

(1 бод)

22. Маја се обрадовала када је чула да ће у плесној школи њен партнер бити Бразилац јер верује да су сви Латиноамериканци изврсни плесачи. Која је појава описана у примеру?

- A. стереотип
- B. предрасуда
- C. селективна перцепција
- D. погрешка првог утиска

(1 бод)

23. Која од наведених тврдњи описује емоционалну саставницу става према вегетаријанској прехрани?

- A. Никада не наручујем вегетаријански мени.
- B. Ретко набављам вегетаријанске намирнице.
- C. Нисам одушевлјена окусима вегетаријанских јела.
- D. Сматрам да вегетаријанска прехрана није довољно храњива.

(1 бод)

24. Пажљиво прочитајте текст.

„Након повлачења Домагоја Дувњака из репрезентације, Хрватска је остала без капитена, али врло брзо је именован нови. Биће то сјајни Иван Мартиновић који апсолутно испуњава све оно што капитен доноси...”

Извор: <https://sportnet.hr>

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

На коју се одредницу групе односи наведени пример?

- A.** на интеракцију
- B.** на кохезивност
- C.** на социјалну улогу
- D.** на социјалну норму

(1 бод)

25. Пажљиво прочитајте текст.

„Слуге су изругивале господаре, простаци се ругали финим госпођама, а деца старијима. Настављајући ту традицију кроз карневалске прославе, у те дане групе младића или удружења обртника организовале су своје маскиране групе које су се обилазећи градом такмичиле па и сукобљавале с другим групама.”

Извор: www.skole.hr

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Која је врста социјалног утицаја описана у тексту због које се маскирани појединци понашају екстремније када су у групи него када су сами?

- A.** персуазија
- B.** деиндивидуација
- C.** социјално забушавање
- D.** информацијски социјални утицај

(1 бод)

- 26.** У истраживању С. Еша задатак испитаника био је да процени која од линија понуђених на десној страни слике дужином одговара линији на левој страни. Еша је занимало коју ће од понуђених линија појединац да одабере ако зна да су сви испитаници пре њега одабрали очигледно погрешан одговор као тачан. Која се појава истраживала овим експериментом?

- A.** конформизам
- B.** перцептивна варка
- C.** перцептивна брзина
- D.** социјална фацилитација

(1 бод)

- 27.** Како се назива стратегија понашања у сукобу према моделу двоструке бриге у којој свака страна одустане од дела својих захтева с циљем решавања проблема?

- A.** такмичење
- B.** попуштање
- C.** компромис
- D.** избегавање

(1 бод)

II Задачи кратког одговора

У следећим задацима одговорите кратким одговором (речју или једноставном реченицом).
Одговоре упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.
Тачан одговор доноси један бод.

28. Наведите пример утицаја неког биолошког фактора на понашање или психичке процесе студента који се припрема за испит.

(1 бод)

29. Пажљиво промотрите фотографију.

Извор: <https://pixabay.com>

Именујте монокуларни знак за дубину који нам омогућава да доживимо огуљену мандарину нама ближом од мандарине с кором.

(1 бод)

30. Пажљиво прочитајте текст.

„Сећам се када ми је један данас већ старији човек препричавао како се још увек сећа кад га је његов отац први пут водио на сајам у Жмињ, имао је шест година. Након сајма ишли су у једну тамошњу оштарију (гостионицу) да нешто попију. Отац му је наручио Пашарету, а њему је била толико добра да се и дан-данас сети тог осећаја кад је пије, иако је од тог тренутка прошло шездесетак година.”

Извор: www.index.hr

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Како се назива врста декларативног памћења догађаја описаног у тексту?

(1 бод)

31. Пажљиво прочитајте текст.

„*Ја сам светски рекордер. Ја сам најбољи на свету*”, рекао је Шпиц гостујући у ЕСПН-овом серијалу посвећеном највећим спортистима у историји. Та реченица представља саму срж његовог бића, све оно што је желео да буде и што је постао.”

Извор: www.index.hr

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Именујте потребу коју, према Масловљевој хијерархији, задовољава спортиста који је врхунским успесима остварио све оно што је желео да буде и што је постао.

(1 бод)

32. У једном су истраживању особе од 18 и 70 година требале да објасне значење метафора и пословица те да их примене у новим ситуацијама. Старије особе су показале боље разумевање и примену метафора.

Која врста интелигенције према моделу Р. Катела омогућава већу успешност старијих особа у оваквим задацима?

(1 бод)

33. Пажљиво прочитајте текст.

„Зависници поричу постојање своје зависности и свега што има везе с њом, па тако избегавају суочавање са својим проблемом и последицама које настају због зависности.”

Извор: hrcak.srce.hr

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Именујте описани одбрамбени механизам којим се користе зависници.

(1 бод)

34. Пажљиво прочитајте текст.

„Зибар је такођер истакнула како воли да експериментише с разним јелима, па тако ни необичне делиције попут скакаваца које је пробала у Камбоџи нису јој стране.”

Извор: www.dnevno.hr

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

На којој димензији петофакторског модела личности особа заузима висок положај с обзиром на понашање описано у тексту?

(1 бод)

35. Окривљени је више пута био ухапшен због крађа и вожње под утицајем алкохола. Никада није показао кајање за своја дела нити суосећање према онима које је повредио. Сматра да су друштвена правила бесмислена и често их покушава заобићи. Иако зна да буде шармантан и уверљив, његови су односи с људима површни и искључиво усмерени на властиту корист.

Који је психички поремећај описан у примеру?

(1 бод)

36. Франко је више пута био одбијен на конкурс за посао. И даље је незапослен, али више не шаље молбе јер мисли да неће задовољити критерије за добијање посла иако је у међувремену потражња за његовом струком порасла.

Како се према М. Селицмену назива Франково веровање да не може да промени своју ситуацију па више не шаље молбе на конкурсе за посао?

(1 бод)

37. Именујте родитељски стил који илуструју следеће изјаве: „Док си под мојим кровом, биће онако како ја кажем” и „Овде ја постављам правила, ако ти се не свиђају, излазна врата су ти отворена”.

(1 бод)

38. Пажљиво прочитајте текст.

„Ја ћу данас да заменим вашег професора, објави им. За почетак бих вас замолио да сви устанете. Добро. А сада тапшите рукама три пута, а онда потапшајте по рамену особу десно од себе – пет пута. Скакућите десет секунди. Добро, седите сада, а своје оловке и свеске ставите на под. Свих двеста и четрдесет студената (...) следило је сва упутства непознатог им човека.”

Извор: Ријавец, М. и Миљковић, Д., *А шта бисте ви учинили? Психологија против здравог разума*.

Именујте социјални утицај описан у тексту.

(1 бод)

39. Пажљиво прочитајте текст.

„Хебл и Кинг (2004) провели су истраживање у којем је сваки учесник носио шешир с неком ознаком (атрактиван, интелигентан, лен и сл.). Задатак учесника био је да се, једни према другима, понашају у складу с тим ознакама. На крају истраживања сваки учесник се почео понашати у складу с ознаком на његовом шеширу иако није знао шта пише.”

Извор: www.istrazime.com

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Именујте појаву социјалне перцепције која је описана у тексту.

(1 бод)

III Задаци продуженог одговора

У следећим задацима одговорите с неколико реченица, јасно и сажето, усмеравајући се на оно што је битно за задатак и користећи се полазним садржајем.

Одговор упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.

Тачан одговор доноси један, два или три бода.

- 40.** Именујте три гране психологије и за сваку од њих формулишите истраживачки проблем у подручју проучавања креативности.

[illegible]

(3 бода)

Психологија

41. Пажљиво прочитајте текст.

„Брендови све више користе мирисни маркетинг у сврху јачања идентитета и препознатљивости па тако истраживања показују да су људи склонији препоручити бренд који угодно мирише, за разлику од конкурентског који не користи мирисе.”

Извор: tportal.hr

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Шематски прикажите, наводећи све потребне елементе, како се процесом класичног условљавања развија позитиван став према бренду уз мирис који код купаца изазива уgodу.

[illegible]

(3 бода)

Психологија

43. Пажљиво прочитајте текст.

Група средњошколаца дружи се у оближњем парку након наставе.

Лука страствено говори: „Зашто одрасли не раде ништа против сиромаштва у свету?”

Кад ми будемо одрасли све ћемо да променимо – нико неће да биде гладан!"

Ива седи са стране замишљена и мисли: „Нико не разуме кроз шта пролазим... Нико на свету није се овако јадно осећао као ја.”

Петра проверава у мобителу свој одраз и размишља: „Сигурно сви примећују моју згужвану мајицу. Сто посто ме сад сви гледају и коментаришу.”

Именујте три обележја когнитивног развоја адолесцената која су описана у тексту и придружите им реченице које се на њих односе.

[illegible]

(3 бода)

Празна страница